

جنگ آتے جنگبازاں نوں روکن لئی ہور کسی کیتا جاوے؟

اس ویلے سارے سنسار وچ جنگ دے خلاف اک وڈی لہر چل رہی ہے۔ اس لہر دا اظہار جلسے، جلساں، سیمیناراں، گوشٹیاں آتے وچار وٹاندرے دے ہور سادھناں راہیں ہو رہا ہے۔ ایہہ سوال ہن عام اُٹھایا جا رہا ہے کہ ایہناں ریلیاں، مٹراہراں، جلسے جلساں توں اگے ہور کسی کیتا جاوے کہ جنگبازاں آتے جنگ توں کھہڑا چھٹے؟

جنگ ورو دھئی مٹراہراں آتے ریلیاں وچ شامل ہو کے قومی آتے قومانتری پدھر آتے کروڑاں ہی لوکاں نے جنگ دے خلاف اپنا روہ پرگٹ کیتا ہے، اتھوں تک کہ وڈے جنگبازاں مُکلاں امریکہ آتے برطانیہ وچ وی لوکاں دی بھوگتتی جنگ دے خلاف ہے۔ عراق آتے افغانستان آتے امریکہ آتے اوس دے اتہادیاں دے دے دی نکھیدھی تمام دُنیاں دے لوکاں نے کیتی ہے۔ ہن اسرائیل ولوں لبنان آتے غازا آتے وحشیانہ حیلے دی نکھیدھی وی دُنیاں بھر دے لوکاں نے کیتی ہے۔ پر تمام دُنیاں دے لوکاں دی مخالفت دے باوجود امریکہ آتے اوسدے جُنڈیدار کتلوگارت آتے جنگ دا بازار گرم رکھ رہے ہن۔

لوک مچھ رہے ہن کہ مٹراہراں، ریلیاں آد دے علاوہ ہور کسی کیتا جاوے جس نعل ایہناں سرکاراں نوں نکیل پائی جاوے تے جنگ بند کیتی جاوے؟

آج اک گل بالکل صاف ہے کہ امریکہ، برتانیہ آتے ہور مُکلاں

وِجِ راجتنتر تے سرکاراں دی کارکردگی اَتے لوکاں دیاں تاگھواں
 وِجِ بھت وڈا فرق ہے۔ لوک کجھ ہور چاہندے ہن پر جنہاں دے
 ہتھ لوکاں توں کھوہی ہوئی طاقت ہے اوہ کجھ ہور چاہندے اَتے آپنی
 من مرضی کردے ہن۔ لوک ساری دُنیا وِجِ امن چاہندے ہن تے ساریاں
 نعل امن شانتی نعل رہنا چاہندے ہن۔ پر لوکاں دی اس تاگھ
 نوں حاکم ٹوے دا راجتنتر اَتے سرکاراں پورا نہیں ہون دندے
 کیونکہ اوہ کتلوگارت اَتے جنگ راہیں آپنے مُنافی ہور ودھاؤنا چاہندے
 ہن۔ ایہناں لئی جنگ بھت ہی زیادہ مُنافی بھاؤن دا اک طریقہ
 بن گیا ہے۔ ہتھیار بھاؤن والیاں کمپنیاں اَتے ہور اجاریدار کمپنیاں
 دی جنگ صدقہ چاندی ہی چاندی ہے۔ اس لئی ایہہ اجاریدار کمپنیاں
 آپنے مُنافیاں لئی جنگ لائی رکھن دے پکھ وِجِ ہن تے ایہناں دیاں
 سرکاراں معصوم شہریاں نوں جنگ دی جھٹھی وِجِ جھوکی رکھدیاں ہن۔
 پچھلے ۵۰ سالوں وِجِ امریکن راجتنتر نے کسے نہ کسے تھیں جنگ
 چھیڑی ہی رکھی ہے تے لگھاں لوکاں دا گھان کیتا ہے۔ کوریا، ویتنام،
 افغانستان اَتے عراق ایہدیاں کجھ کُ مِغالاں ہن۔

پچھھی طرز تے بنے ہوئے راجتنتر اَتے سرکاراں اِنج کتے وی لوکاں
 دی کوئی گل نہیں سہدے۔ سرکاراں بدلدیاں ہن پر لوکاں دی گل
 نہیں گولی جاندی۔ امریکہ وِجِ نومبر وِجِ ہون والیاں چونوں توں وی
 لوک کوئی آس نہیں رکھدے کیونکہ لوکاں نوں پتہ ہے کہ کانگرس رپبلکناں
 دے ہتھ وِجِ ہووے جاں ڈیموکریٹاں دے ہتھ وِجِ امریکہ دا صدر

بھانویں بھس ہووے جاں کوئی ہور، ایہناں دا جنگ نوں ختم کرن دا کوئی ارادہ نہیں ہے اتے نہ ختم کرائے۔ اس لئی آؤن والیاں چوٹاں وچ کئی تھواں تے لوکی جنگ دے وروہی آزاد اُمیدواراں نوں کھڑا کر رہے ہن۔ پر اس دے نعل ہی لوک ایہہ وی کہندے ہن کہ کجھ اُمیدواراں دے جتن نعل کوئی زیادہ فرق نہیں پین والا۔ اس کمرے سوال اٹھدا ہے ہور کی کجھ کیتا جاوے جس نعل جنگ روکی جا سکدی ہے؟ اسے سوال دا اک حصہ ایہہ وی ہے کہ لوک سیاسی طاقت نوں اپنے ہتھوں وچ کس طرح لے سکدے ہن جس نعل راجتنتر اتے سرکار وی اوہو گل کرن جو لوک چاہندے ہن؟

پنجاب اتے ہندوستان وچ وی لوکاں دا اُنوجھو ایہہ ہی ہے کہ سرکار بجاوے کسے وی پارٹی جاں گلشن دی بے لوکاں دے مثلیاں دا کوئی حل نہیں نکلیا۔ آج کیندر وچ یوقیقایہ دی سرکار ہے جہدی حمایت دوویں کمیونسٹ پارٹیاں، شیپیقائی-شیپیقائی(م)، وی کردیاں ہن تے اپنے آپ نوں اگانھ وودھو کہاؤن والیاں ہور پارٹیاں وی جاں ایہدے وچ شامل ہن جاں ایہدی حمایت کردیاں ہن۔ پر لوکاں دا کوئی وی مسئلہ کیندر وچ وی حل نہیں ہویا تے صوبیاں وچ وی نہیں۔ پچھسی بنگال وچ کھبے کامریڈ تن دہاکیاں توں راجگدی سانجھی بیٹھے ہن پر لوکاں دے مثلے اوتھے وی جیوں دے تیوں کھڑھے ہن امیراں دیاں اوتھے وی موجاں ای موجاں ہن۔ منہوہن سنگھ دی یوقیقایہ حکومت توں پہلاں ہور کئی رنگاں دی سرکاراں وی

کیندری گدّی تے بِراجمان رہیاں ہن، پر اُودوں وی ایہو جھنگ
جُجدی سی -

دراصل، کئی پکّھوں تاں لوکاں دے مثلے اَنجّ ہور وی ودّھ گئے ہن -
مِثال دے طور تے ویہہ سال پہلاں جس کسان کول دو ڈھائی ایکڑ
زمین وی ہندی سی اوہ آپنا ماڑا موٹا گُزارا کر سکدا سی - پر
ہُن تاں ۶۰-۵۰ ایکڑاں والے وی روندے ہن - روزگار، صحت اتے سلامتی
دے پکّھوں لوکاں دا دِنوں دِن بُرا حال ہندا جا رہا ہے پر
منموہن سنگھ دی سَرَکار بڑی بے حیائی دا مظاہرہ کردی ہوؤ؟ ہی لوکاں
نوں مُسکراؤن لئی کہہ رہی ہے - پر جا اتے راجتنتر دیاں تاںگھا وِچ
وڈے فرق دی ایہہ اک وڈی مِثال ہے - لوک دُکھ درد نعل کراہ
رہے ہن پر سَرَکار اوناں نوں مُسکرائن لئی کہہ رہی ہے - پا کستان
اتے بنگلا دیش وِچ وی لوکاں دا ایہو حال ہے سَرَکار جھاویں فوجی
جرنیلوں دی رہی ہووے جاں چوٹاں راہیں بنی ہوئی - لوک کُجھ ہور چاہندے
ہن سَرَکاراں کُجھ ہور کردیاں ہن - مِثال دے طور تے، ایہناں مُلکاں
وِچ کروڑاں ہی لوکاں نے امریکہ خِلاف مظاہرے کیتے ہن پر ایہناں
مُلکاں دیاں سَرَکاراں امریکہ نوں جتّھیاں پا رہیاں ہن -

اَنّ حالات اس مقام تے پہنچ گئے ہن کہ لوکاں نوں درپیش ہر
بُنیادی مثلے دے حلّ لئی ایہہ ضروری ہو گیا ہے اک نویں سیاسی
پرئالی ایجاد کیتی جاوے - موجودہ سیاسی تے آرتھک ڈھانچہ، موجودہ راجتنتر

تے سیاسی پرنالی، لوکاں دے مثلے حلّ کرن دے قابل نہیں۔ امن
 دا مسئلہ، روزگار دا مسئلہ، صحت دا مسئلہ، واتاورن دا مسئلہ اُتے
 ہور بُنیادی مثلیاں دے حلّ لئی اک نویں سیاسی پرنالی نوں ہوند
 وِچ لیاؤنا اک پہلا اُتے ضروری قدم ہے۔ نویں سیاسی پرنالی دی
 لوڑ اس لئی ہے کیونکہ موجودہ سیاسی پرنالی آپنے طور تے لوکاں
 لئی وڈا مسئلہ بن چُکئی ہے۔ اس پرنالی نوں ورت کے اجاریدار امیراں
 نے لوکاں توں طاقت کھو کے آپنے ہتھ وِچ کر لئی ہوئی ہے تے
 چوٹاں راہیں اس طاقت اُتے پروانگی دی مُہر لُو آ لیندے ہن۔ لوکاں
 نوں اوس سیاسی پرنالی دی لوڑ ہے جس نعل اوہ جنگ، امن، روزگار،
 واتاورن وغیرہ بارے سارے آپ فیصلے آپ کر سکن۔ ایہہ مسئلہ حلّ
 کیتے بَغیر ہور مثلیاں دا حلّ مُشکل ہی نہیں بلکہ ناممکن ہے۔
 اِنّ ساریاں نالوں اہم سوال ایہہ ہے کہ سیاسی طاقت کِہدے ہتھ
 وِچ ہے تے کِہدے ہتھ وِچ ہوئی چاہیدی ہے؟ موجودہ سیاسی پرنالی
 دے وکیل جنّیاں مرضی صفائیاں دینی جان پر ایہہ سچائی لُکائی نہیں
 جا سکدی کہ اِنّ سیاسی طاقت لوکاں دے ہتھ وِچ نہیں حا کم ٹو لے
 دیاں سیاسی پارٹیاں دے ہتھ وِچ ہے جِہدی ورتوں اوہ حا کم ٹو لے
 دے مُفاداں لئی کردیاں ہن۔ سیاسی طاقت نوں آپنے ہتھ وِچ لئے
 بَغیر لوک کُجھ وی نہیں کر سکدے۔ لوک آپنی جدوجہد صدقہ جھڑیاں
 وی ریانتاں جتدے ہن اجاریدار موقع ویکھ کے راجتنتر اُتے سیاسی
 پرنالی نوں ورت کے پھیر کھو لیندے ہن۔ امریکہ، برطانیہ، ہندوستان
 اُتے ہورناں مُلکاں دے لوکاں دا ایہہ آپنا تجربہ ہے۔

جنگ بند کرن آتے امن کاؤہم لئی ضروری ہے کہ لوک جنگ وروڈھی
سرکاراں بناؤن لئی ہنچلا مارن جو لوکاں دی مرضی مطابق کّم کرن
آتے اجاریداراں دے ہتھ وِچ اِک کھُپتلی نہ ہون۔ ایہہ کّم لوک
آپنی اِکتا آتے سیدھ نعل سرے چڑھا سکدے ہن۔ اِس کّم نوں سرے
چڑھاؤن لئی لوکاں نوں دیش۔ کال مطابق جگتاں آتے طریقے استعمال
کرن دی لوڑ ہے۔ نویں جنتر آتے تنتر ایجاد کرن دی لوڑ ہے۔ پر
ایہہ کّم اِکھّے ہو کے وِچار وِٹاندرے نعل ہی ہو سکدا ہے۔ اِس
لئی ریلیاں، مظاہریاں آتے گوشٹیاں وِچ وِچار وِٹاندرے صرف جنگ
روکن تک ہی محدود نہیں رہنا چاہیدا بلکہ سیاسی پرئالی، راجتنتر
آتے لوک۔شکتی دے سُو آلاں ولّ وی گہو کرنی چاہیدی ہے تے لوک کر
وی رہے ہن۔